

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés
2. Dunaszekcső bemutatása
3. Örökségünk
4. Eltérő karakterű településrészek
5. Építészeti útmutató
 - Telepítés*
 - Magasság*
 - Tetőhajlásszög*
 - Tetőforma*
 - Ajtók, ablakok*
 - Színek, anyaghasználat*
 - Kerítések*
 - Kertek*
 - Utcák, terek, közparkok*
6. Mai példák, építészeti ajánlások

1. Bevezetés

A településképi arculati kézikönyv a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény alapján a település természeti és épített környezete által meghatározott településképi jellemzők bemutatásának és minőségi formálásának az eszköze, olyan szemléletformáló kiadvány mely elsősorban a lakosság, az építetők és a települési döntéshozók tájékozódását hivatott segíteni

A kézikönyv ennek megfelelően igyekszik feltárni és ismertetni a település épített környezetének értékeit. Ezen felül ajánlásokat, iránymutatásokat fogalmaz meg – amelyek nem kötelező jellegűek – a településkép minőségi formálására vonatkozóan, abból a célból, hogy hathatós segítséget nyújtson az értékeket megőrizni szándékozó településfejlesztés és település szépítés céljainak eléréséhez

A kézikönyv a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet 12. melléklet szerinti tartalommal készült.

2. Dunaszekcső bemutatása

Dunaszekcső Baranya megye északkeleti részén, három megye /Baranya, Bács-Kiskun, Tolna/ határán található. Péctől való távolsága 55 km. A legközelebbi város Mohács, 15 km-re déli irányban. Rövid távon elérhető még Baja illetve Szekszárd, egyaránt 34 km. Közúton történő megközelítése egészen kedvező, mert átszeli az 56. számú főközlekedési út. Távolsági autóbusszal az ország különböző pontjairól biztonsággal elérhető.

Fejlett intézményhálótattal, teljes infrastruktúrával rendelkezik. Kereskedelmi és vendéglátó üzleteink, gyógyszertár, üzemanyagtöltő állomás szolgálja ki a több mint kétezer helyi lakost illetve az idelátogató vendégeket. Legfőbb vonzerő a Duna. Alkalmas vízisportok űzésére és horgászatra. A horgászegyesület és a vadásztársaság lehetőséget nyújt a szabadidő tartalmas eltöltésére. Szállást a vendégváró egyesület tagjainál lehet igényelni. A falu több pontján az 1970-es évek óta hétvégi házak épültek jelezve, hogy a pihenésre, kikapcsolódásra vágyó családok alkalmas helyszínt találtak. A község a Mohács-Bóly Térségi Fehérborút Egyesület tagja, az utóbbi években termelt borokkal egyes gazdák jelentős sikereket értek el, termékeik keresettek.

A település története

A mai Dunaszekcső területén az ember megtelepedésének első nyomai a korai bronzkorra tehetők. Emléke a Várhegyen és a Kálváriahegyen került elő.

A római hódítást megelőző időszak számos emléke került felszínre Dunaszekcsőn, jelöl annak, hogy kedvező földrajzi helyzetét a legtöbb nép kihasználta és tartós megtelepedésre rendezkedett itt be. Ezeket azonban csaknem mindig új népcsoportok, népek támadásai űzték el. Fegyverük, használati tárgyaik darabjai gyakran kerültek elő a Várhegyen, a Püspökhegyen, a Szent János hegyen és az egész környéken.

Dunaszekcső történetében jelentős helyet foglal el a római hódítás, amely a Dunántúlt az I. században érte el. Pannónia meghódításának elsősorban stratégiai jelentősége, védelmi szerepe volt, hamar kiépült a Limes, amelynek először csak egyik tagja volt Dunaszekcső (római nevén Lugio), később azonban Aquincum mellett, attól délre a Duna természetes védelmi vonalában a legjelentősebb erőd lett.

Domitianus császársága idején, a 80-as években kezdődött meg a Limes komolyabb kiépítése, s erre az időszakra esik Dunaszekcső (Lugio) kiépülése is. Diocletianus államszervező tevékenysége során (280-as évek) Lugio jelentősége tovább erősödött. Sopianae és az egész tartomány védelme Lugion hárult. Pannónia történetének tehát egy igen fontos láncszeme volt Lugio. Egyes időszakokban az egész mai magyarországi Duna-szakasz legfontosabb erődtítésének számított. Fontossága nemcsak abban nyilvánult meg, hogy a Limes vonalában védte a provinciát, hanem abban is, hogy két fontos tartomány, Dácia és Pannónia közötti jelentős kereskedelmi, majd stratégiai útvonal egyik hídfője, kiindulópontja volt. Mindemellett elsőrendű hadiút is húzódott itt, a település egyúttal hivatalos postaállomás is volt. A dunai átkelés biztonságát a Várhegy biztosította.

A várhegyen lévő erősség feladata a Duna és a Limes vonal belátható szakaszának, valamint az átkelőhelynek a szemmel tartása volt. A település maga a Várhegy alatt volt található. Dunaszekcső eddig feltárt római kori emlékei azt bizonyítják, hogy a település igen élénk forgalmat lebonyolító hely volt, de Lugio történetének átfogó ismerete csak egy nagyszabású régészeti feltáró munka után válhat ismertté. Lugio római emlékei ma még feltáratlanok.

A népvándorlás korából, a római birodalom összeomlását követő időkből származó régészeti leletek szerint a legtöbb emlék Dunaszekcsőn az avaroktól maradt meg. Eszerint még ebben az időben is élénk mozgás volt ezen a területen. A megye keleti részére letelepedett honfoglaló magyarok sűrűn lakott avar településeket találtak itt. Szekcsőt Őd (Erdő) és nemzetsége kapta meg birtokul. A tatárjárás során elpusztított települést 1252-ben IV. Béla válja magához, s az ő idejében Szekcső város lett, megerősítik a várat, megteremtődnek a városi fejlődés feltételei, ám a településen keresztül vezető kereskedelmi útvonal rövid időn belül elsősorban hadiúttá válik, s a megindult nagy fejlődés fokozatosan megtorpan. Bár egy 1425-ből származó levél Oppidumnak (városnak) említi a települést, de ez ekkor már inkább csak a környék települései közül emeli ki Szekcsőt. A korabeli források piacos mezővárosnak említik. Ekkor a Herceg család birtokolta Dunaszekcsőt és környékét, s összesen 97 adózó portájuk volt. A várnak még ekkor is jelentős stratégiai szerepe volt, az egész környék uralkodó és ellenőrző pontjaként, külön várnagy vezetésével.

Az 1526. évi mohácsi csata előtt II. Lajos király Dunaszekcsőn tartózkodott pár napot. A gyászos kimenetelű csata után a lakosság nagy része a megszálló török seregek elől a szigetbe menekült. A vár is török fennhatóság alá került, ami egyben védelmet is jelentett a lassan visszaszivárgó lakosoknak. Szekcső szandzsák székhely lett, 1570-ben 18 falu tartozott hozzá. (1619-ben a magyarországi szandzsákok száma 16 volt, jövedelmét számítva a szekcsői a sorban a 11.) A török a lakosságot adózó portánként jegyezte fel.

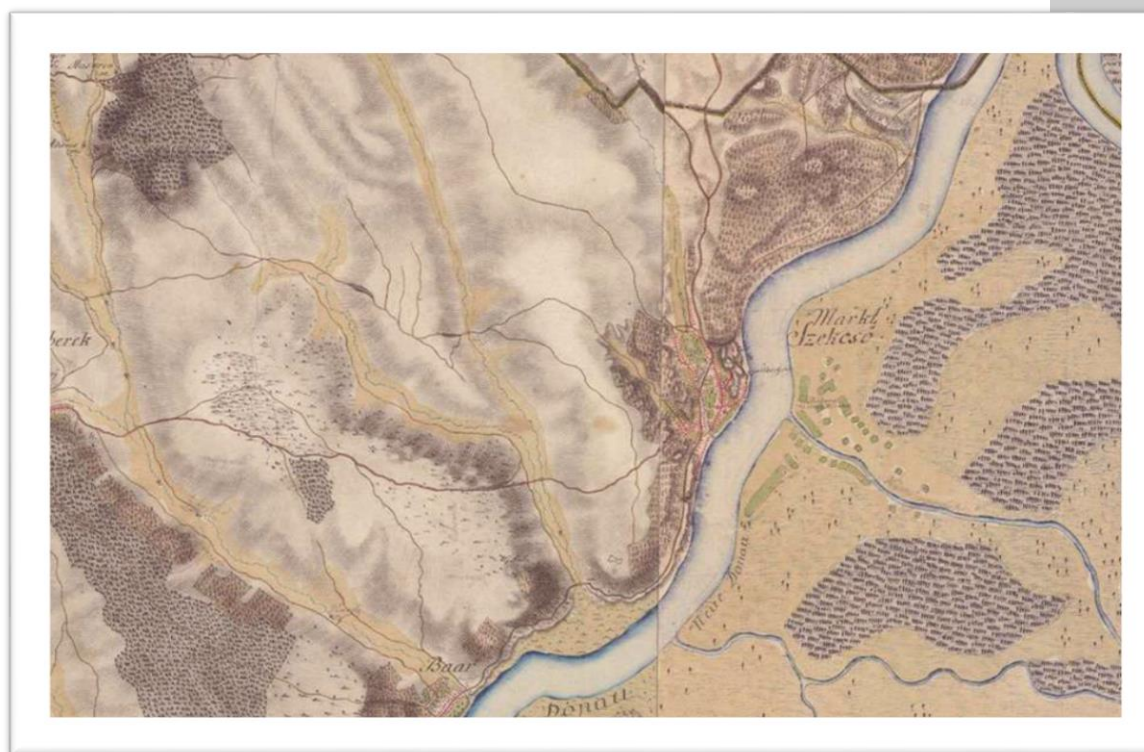
A dunaszekcsői birtok megszervezése az 1710-11-es évekkel kezdődik. A mezőváros is 1710-ben készített el hivatalos pecsétnyomóját, és az uradalom, valamint a mezőváros között 1711-ben kötik meg az első úrbéri szerződést (Contractust). Dunaszekcső legjelentősebb joga a vásártartás volt.

Folyamatosan nő a kereskedők, mesteremberek száma a településen. 1786-ban 24 mesterember élt Dunaszekcsőn. Jelentős szerepük volt a település gazdasági életében a malomnak. 1785-ben három patakmalom volt Szekcsőn, 1870-ben 21 engedélyezett hajmalom működött már a településen.

A mezőgazdaság rendkívül tőkeszegény volt, fejlődése alig-alig számottevő, bár továbbra is ez marad a település gazdaságának meghatározója. A mezőgazdaságban dolgozó lakosság nagy száma mellett az iparosodó polgárság száma igen alacsony, s ezek sem szakadtak el teljesen a mezőgazdaságtól.

A város megakadt a fejlődésben, a XIX. században kialakult paraszti mezőváros szintjét alig tudja felülmúlni. A panaszok nagy része régi technikával dolgozik, egyre jobban lemarad a kialakuló versenyben, birtokaik a leszármazottak között tovább aprózódtak. Az első világháború, majd a húszas évek gazdasági válsága tovább súlyosbította a település gazdasági helyzetét. A népesség számának visszaesésében jelentős szerepet játszik a szerb megszállás után az anyaországba visszatelepedett szerb lakosság nagy száma is. (1920-ban még 362-en, 10 évvel később már csak 45-en élnek Szekcsőn).

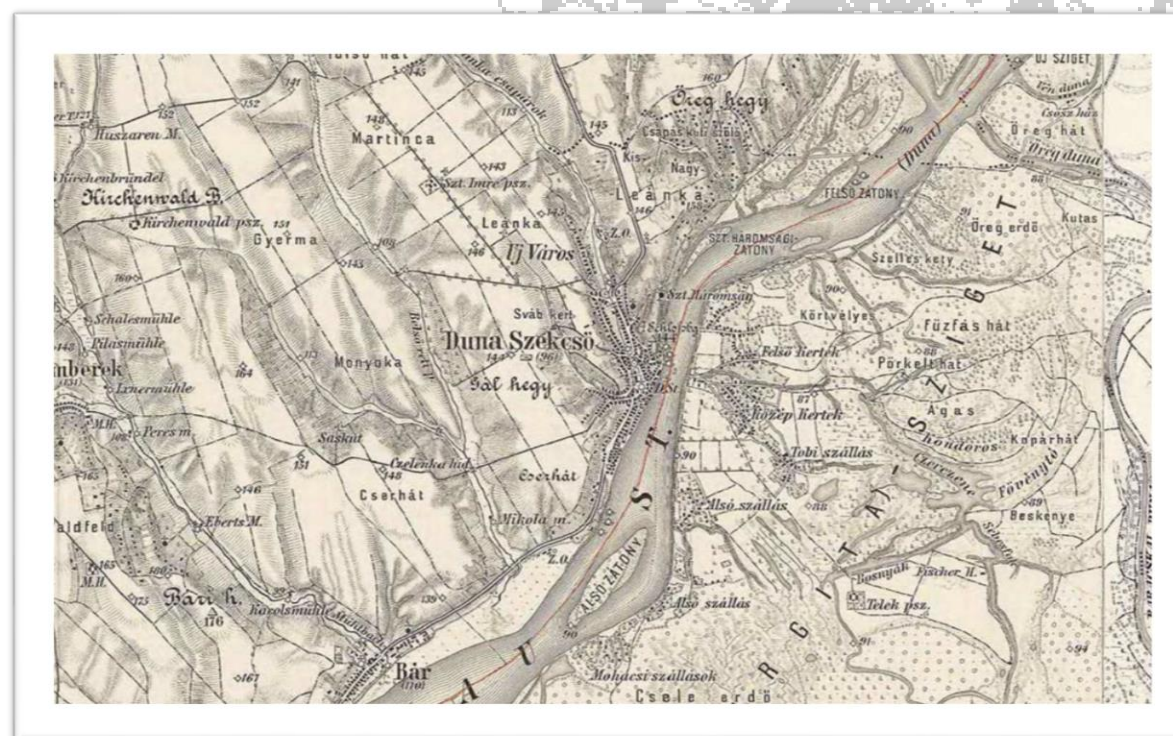
A második világháborút követő kitelepítések 141 családot érintettek. Helyükre két hullámban felvidéki telepések érkeztek. Ezzel együtt zajlott le a településen a földosztás és az államosítás is. Ekkor került elkobzásra a Jankovich-Bésán család 14 szobás kastélya, annak kertje, gazdasági épületei is (a mai iskola és környezete). 1948-ban alakult meg az első termelőszövetkezet a faluban. 1954-ben a szigeti területek önálló községként, Dunafalva néven elszakadtak Dunaszekcsőtől.

Első Katonai Felmérés (1763-1787)

Második Katonai Felmérés (1806-1869)

Harmadik Katonai Felmérés (1869-1887)

Általános településképi jellemzők

Dunaszekcső településképiét egyértelműen a Duna és a vele párhuzamosan futó magaspart határozza meg. Területének jelentős része dombos, a település széles patak völgyben terül el, amely észak-dél irányú. A jelenlegi négy északnyugati irányú patak völgy a domborzatot úgy szabdalta fel, hogy a falu területére mintegy ujjszerűen nyúlnak be északnyugati irányból. A dombtetők szélesek, általában 1–2 km terjedelműek, amelyeket kiemelkedések tesznek változatossá. Ezek a kiemelkedések legmagasabb pontja 158 méter, a tetők általában 140-150 méter magasak a tenger színe felett. A falu főtere körülbelül 100 méter tengerszint feletti magasságban fekszik. A Duna partján lévő házak körülbelül 90 méter magasságban állnak. A Duna szintje közepes vízállásnál 85-86 méter magasan van a tengerszint felett.

Maga a község a Lánka-patak völgyében egy völgyperemre épült, a bal oldalán lévő dombok közül az első a Várhegy, amelynek a Duna felőli oldala meredek, a település felőli lankás, amelynek lépcsős emelkedésén épültek az utcák, melyeken az utolsó házak elhagyása után a Várhegyre lehet jutni.

A Várhegyet mély és széles szakadék választja el a Püspökhegytől. Ezt a mélyedést a rómaiak készítették, hogy ezzel a hegy tetején lévő erősséget nagyobb eséllyel védhessék. A Püspökhegy után a Szent János-hegy és a Bőváros domb következik.

3. Örökségünk

Dunaszekcső település gazdag az építészeti értékeit tekintve, melyek között számos országos védelem alatt álló és számos helyi védelem alatt álló, vagy arra érdemes épületet, objektumot találunk.

Műemlékek

védett örökségi érték neve	helyrajzi szám	védettség jogi jellege	azonosító
Római Katolikus kápolna	1533/6	műemlék	223 [1387]
Kőkereszt	725	műemlék	220 [1389]
Kőkereszt	726	műemlék	220 [1389]
Római Katolikus templom	727	műemlék	219 [1388]
volt Jankovics-kúria	732/1	műemlék	222 [1392]
volt Jankovics-kúria	732/2	műemlék	222 [1392]
Szerb templom	745	műemlék	9650 [1391]

Bésán család sírkápolnája

Római Katolikus templom

Szerb templom

Dunaszekcső település számos helyi védelemre érdemes épülettel is rendelkezik, melyek részletes bemutatása az értékleltárban található meg.

Cím	Megnevezés	Helyrajzi szám
Dózsa György u. 27.	lakóépület	1328
Jankovich-Bésán kápolna	Jankovich-Bésán kápolna	3555/1
Petőfi S. u. 62.	Malom, volt gazdasági épület	372/1, 372/2
Petőfi S. u. 7.	volt tejcsarnok épülete	609
Petőfi S. u. 5.	Uradalmi magtár	608/2
Petőfi S. u. 2.	lakóépület	599
Petőfi S. u. 26.	lakóépület	331
Petőfi S. u. 84.	kút	382
Kossuth u. 5.	volt uradalmi magtár	608/2
Kossuth L. u. 36.	fényképész műhely	969
Kossuth L. u. 35.	Polgármesteri Hivatal	710
Kossuth L. u. 47.	iroda	1040
Rév u. 6.	étterem, cukrászda, ÁFÉSZ iroda, vegyeskereskedés	749/6
Rév u. 2.	múzeum, uradalmi intézőház	732/1
Rév u. 11.	lakóépület	1016
Szerb temető	Szerb temető	1816/1
Zsidó temető	Zsidó temető	1400
Vár u. 4.	pince	888
Vár u. 13.	pince	930
Vár u. 3.	pince	925
II. Lajos u. 1.	lakóépület, kapuzat	837
II. Lajos u. 12., 13., 14., 15.	pincesor	999, 1000, 1001, 1002, 1003, 1004
II. Lajos u. 32.	góré	957/2
II. Lajos utca 34.	pékség	960
Halász u. 13.	lakóépület	820
II. Lajos u. 16.	gazdasági épület, uradalmi pince	998
Halász u. 5.	lakóépület, Ribár-ház	826
Damjanich u. 15.	lakóépület	484
Damjanich u. 17.	lakóépület	483
Posta u. 31.	középület, református parókia, Hild-ház	674/8
Damjanich u. 34.	lakóépület	501
Posta u. 27.	góré	676
Szabadság tér 18.	lakóépület	1429
Vörösmarty u. 1-3.	Jankovich-Bésán ház, kártyaszoba	14/3, 14/4
Vörösmarty u. 40.	középület, szerb parókia	746
Széchenyi u. 40.	lakóépület	131
Török utca 32.	pince	882
Újváros u. 59.	lakóépület	1560
Ady Endre utca 24.	lakóépület	1275
Rév utca 19.	lakóépület	1014/3

Széchenyi utca 38.	lakóépület	130
Petőfi utcai lőszfal	pincék	310, 311, 314, 315
Petőfi S. u. 5., 9., 11., 13., 15.	pincék	305, 306/2, 307, 308, 309
Török u. 10.,12.,14.,16.,18.	pincék	869, 870, 871, 872, 873
Török u. 28.,30.,32.,34.,35.	pincesor	879, 880, 882, 883, 884
Kálvária	Kálvária	618/3
Rákóczi u. 79., 83., 85., 87., 89.	pincék	1221, 1223, 1224, 1225, 1226
Béke u. 9.,11.,13.,15., 32.,34.,36.,38.	pincék	670, 669, 668, 667, 674/10, 1154, 1155, 1156,

Táj és természeti értékek

Natura 2000 területek: SPA (madárvédelmi) és SCI (természetmegőrzési terület) egybe esik a korábbi ramsari területekkel.

Ökológia hálózat elemei: Megterület és Ökológiai folyosó is található a településen

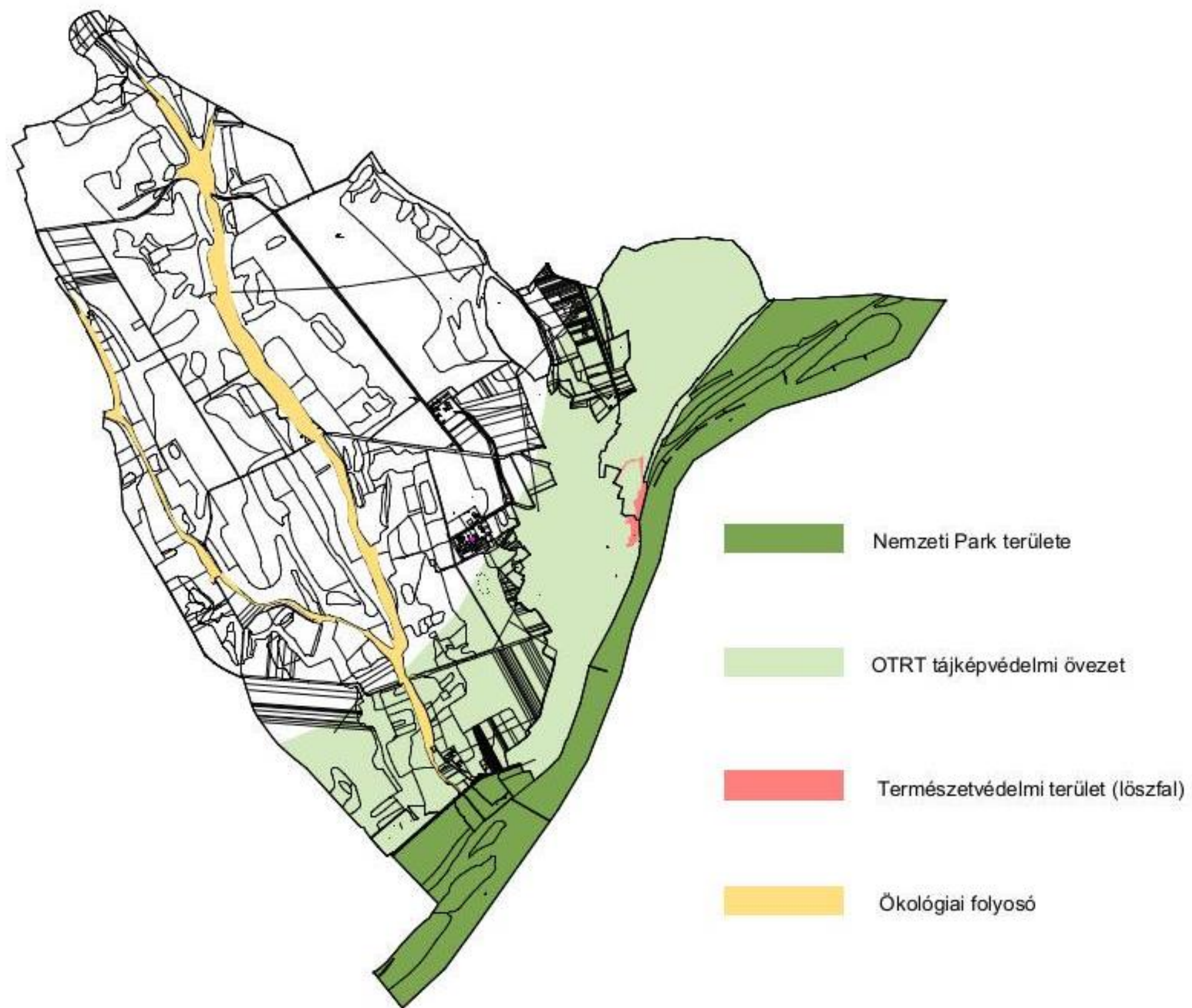
Egyéb TT: Lőszfal (külön TT országos védelem alatt)

Ex-lege: Nincs

Tájvédelmi körzet: Nincs

Országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete: OTRT DDNP-által tárolt pontosított adata alapján lehatárolva

Dunaszekcső Lőszfal TT leírása: A Baranyai-dombság keleti végén magas parttal éri el a Dunát. Ilyen magaspart a dunaszekcsői Várhegy. A terület 1998 óta áll természetvédelmi oltalom alatt Dunaszekcsői Lőszfal Természetvédelmi Terület néven. A terület 145 méter tengerszint feletti magasságon található, 60 méterrel a Duna szintje fölött. A triász kori anizuszi mészkőn pliocén és pleisztocén korú lösz és lösszerű üledékréteg rakódott le. Ez a lösz meredeken szakad bele a Dunába, mely folyamatosan bonntja-mossa a partoldalt. A Várhegyet a löszplató többi részétől az erodált völgyek választják el. A terület jellegzetes emberi hatásra keletkezett formakincsei a löszmélyutak, mesterséges tereplépcsők. A Várhegy bővelkedik kultúrtörténeti emlékekben is. Az első emberi jelenlét nyomai a kora bronzkorból valók (Péceli kultúra - i.e. 210-1900). A bronzkor idején a földművelést is folytató zóki népek éltek itt. A vaskorban az illir és kelta népek telepedtek itt meg, utóbbi elterjesztette a korongolást a fazekasságban. A terület kedvező földrajzi helyzetét sok nép kihasználta, a kelták után a pannonok, majd a rómaiak éltek itt. A területet az I. században hódítja meg Róma, a Duna mentén határvédelmi vonalat (Limes) épít ki. A Várhegyen Lugio néven létesítenek erődöt. Az eddigi ásatások során a római korból került elő a legtöbb lelet. A feltárások során előkerült egy Marcus Aurelius szobor, sírkövek, téglák, használati tárgyak, pénzek. A löszfal tájképi értéke is igen magas, a Dunáról félelmetes látvány a fölé magasodó csupasz löszfal. A Várhegy tetejéről pedig festői kilátás nyílik a Dunára és zátonyaira. A kevésbé meredek lejtőkön él a feltűnő színű, de kis termetű apró nőszirm (Iris pumila), mely a löszfaltársulások tagja. A majdnem teljesen csupasz szakadékok napsütötte részein találjuk a fokozottan védett haragos siklót (Coluber caspius).

Természetvédelmi szempontból jelentőséggel bíró területek

4. Eltérő karakterű településrészek

Dunaszekcső közigazgatási területe az alábbi eltérő karakterű egységekre bontható:

- kialakult, hagyományos jellemzően családi házas övezet
- jellemzően kétszintes kertvárosias övezet
- üdülő, hétvégi házas karakterű terület
- külterület, beépítésre nem szánt terület

Kialakult, hagyományos jellemzően családi házas övezet

A település léptékéből adódóan nagyrészt a terepalakulatokhoz igazodó, falusias utcákból, beépítésekből áll, amelyek azonos települési karaktert képviselnek.

Az utcák sok helyen szűk keresztmetszetűek, részben fásítottak. Az oldalhatárosan beépített ingatlanok lakóházai mögött helyezkednek el a gazdasági épületek. Az épületek általában földszintesek, csak helyenként ékelődött be kétszintes épület. A főépületeket jellemzően utcára merőleges nyeregtetővel, vagy sátoztetővel építették. Szélesebb telkek esetében kisebb melléképületeket a lakóépületekkel szemben is építettek.

Az ingatlanok kisméretű előkerttel rendelkeznek, azonban néhány esetben előkert nélkül is létesítettek épületeket.

A kerítések általában lábazattal, áttört kivitelben készültek, de néhány esetben tömör kerítéssel is találkozhatunk, amelyek kisebb magassággal készültek, mint az áttört jellegűek.

A település zöldfelületi rendszerének meghatározó elemei a családi házak kertjei, amelyek nagy része gondozott és pihenőkertként, gyümölcsösként, veteményeskertként funkcionálnak.

Jellemzően kétszintes kertvárosias övezet

Az elmúlt évtizedekben is alakultak ki újabb utcák (Szőlő utca, Rózsa utca), amelyeknél az épületek kialakítása követte a kor tendenciáit. Ezeket az épületeket is jellemzően az oldalhatárra, vagy ahhoz közel telepítették, viszont itt szélesebb házakat is építettek. Az épületek tetőtereit is beépítették, vagy két teljes szintet alakítottak ki, ezáltal növelve az épületek magasságát.

Tekintettel arra, hogy az építkezések megközelítően egy időben zajlottak, egységes utcaképek alakultak ki.

Üdülő, hétvégiházas karakterű terület

Az egykori zártkert területe, valamint a Dunapart kisméretű hétvégiházakkal épült be.

Külterület, beépítésre nem szánt terület

A külterület legnagyobb részét a termőterületek alkotják. A település természeti, táji értékekben is bővelkedik, amelynek legjelentősebb eleme a Duna.

5. Építészeti útmutató

A településen a 19. század végéről, 20. század elejéről származó népi építészeti értékek viszonylag nagy számban maradtak meg, az átalakítások, bővítések tervezésénél az eredeti utcaképet nagyrészt tiszteletben tartották. Az új építésű, az átépített, felújított épületek is tartalmazhatnak eredeti, követendő épületrészleteket, megoldásokat.

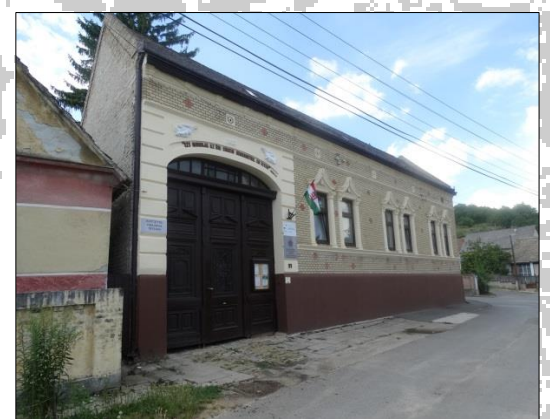
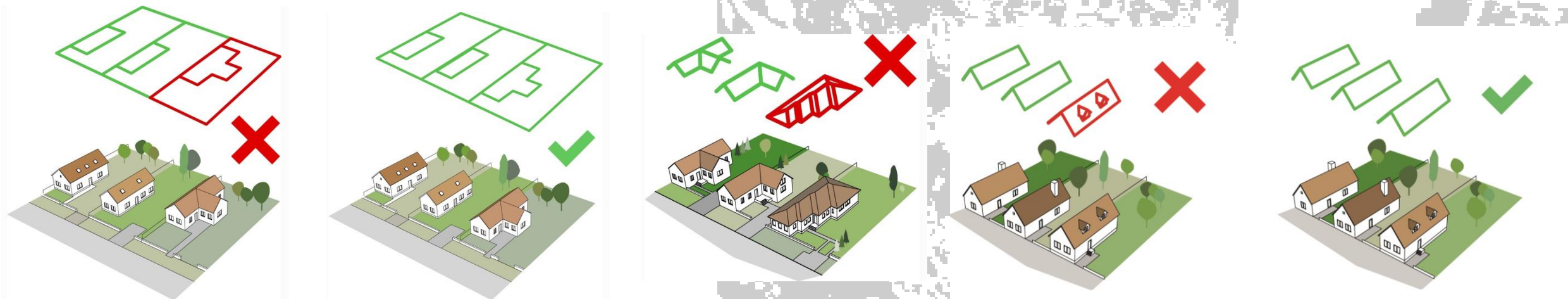
A jó példák szemléletformáló jellegűek. Cél a jellegzetes épületek, épületrészek, építmények bemutatása példákon keresztül, amelyek egy épület átalakításánál, felújításánál, vagy új épület létesítésénél hangulatukban, megjelenésükben, anyaghasználatukban kiindulási alapot képezhetnek a tervezésnél. A megadott ajánlások az egész településre vonatkoznak.

Építészeti ajánlások

Telepítés

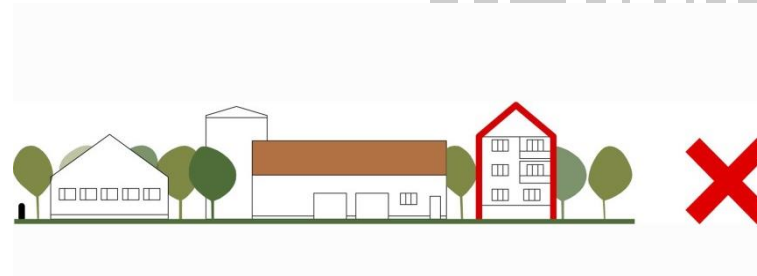
A dunaszekcsői lakóépületeket általában előkert nélkül, vagy kis előkert meghagyásával (2 - 5 méter) az oldalhatárra, vagy attól 0,5 - 1 méter távolságra, illetve a környezetéhez igazodóan telepítették.

Az épületeket hosszanti irányban a meglévő épület folytatásaként célszerű bővíteni, amennyiben a telek adottságai lehetővé teszik. Új épületnél javasolt legalább 1 méter csurgó távolság megtartása az oldalsó telekhatártól. A kiszolgáló épületeket (tárolók, garázs, ól) a főépülettel összhangban javasolt kialakítani, amely vonatkozik a telepítésre, tömegarányokra, anyaghasználatra is. Keresztbe beforduló épületszárnyat csak kellően széles telek esetében – legalább 18 m – érdemes létesíteni. Amennyiben a szomszédos telkek hosszanti tengelyű, utcai oromfalas épületekkel rendelkeznek, abban az esetben keresztzárnyal történő bővítés esetén a főépület utcai homlokzatától legalább 8 m távolságban javasolt indítani a bővítményt. Az épületeket jellemzően nyeregtetővel, illetve csonka kontyolt nyeregtetővel javasolt kialakítani.

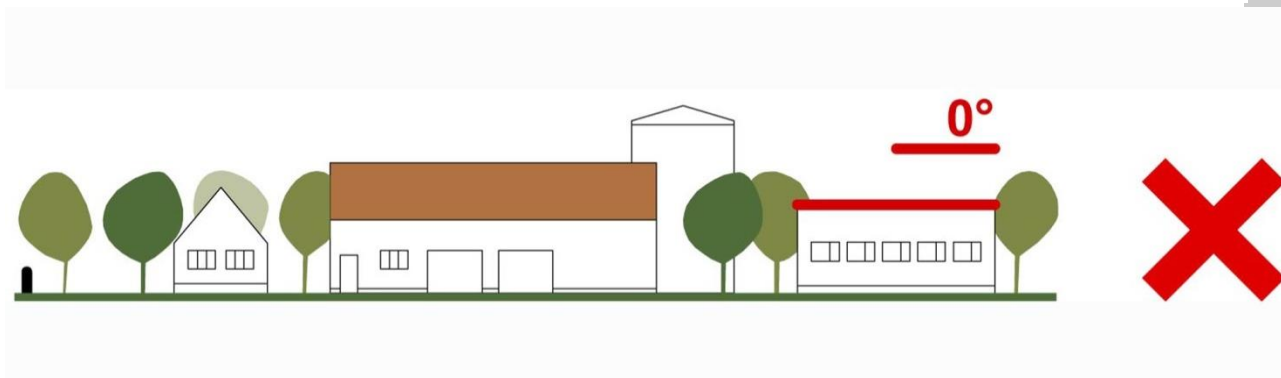
Magassági arányok

A kialakult családi házas területeken a földszintes épületek a jellemzőek, a terepszinttől kis kiemeléssel. A jellemzően kétszintes családi házas övezetben a főépületek magasabbak. Itt a földszintes, alacsony épületek létesítése jelentheti az egységes utcakép megbontását. A védelemre érdemes épület tetőgerincénél a telken belül létesített új épülettömeg, illetve a bővítmény tetőgerince ne legyen magasabb.

Tetőhajlásszög, tetőforma

További lapostetős, vagy alacsony hajlásszögű tetőzettel kialakított épületek létesítése nem elfogadható a településrészen. Az alkalmazandó jellemző tetőhajlásszög a meglévő épületek tetőhajlásszögéhez igazodva kerüljön kialakításra, amely épület, épületszárny építése esetén jellemzően 35° - 45° közötti. Kivételt képezhetnek a nagyobb tömegű épületek, intézmények tetőkialakításai, ahol az előnyösebb tömegképzés miatt ettől el lehet térni.

Ajtók, ablakok

A terület építészeti értéket is képviselő épületein osztott kialakítású, fa anyagú, szimmetrikusan elhelyezett ablakokat találunk. A beépítésre kerülő ablakok is legyenek kétszárnyúak, keskenyebb, hosszanti kialakítású, álló téglalap alakúak. Javasolt szélességük új építés esetén 0,9-1 m, magasságuk 1,5-1,7 m között alakuljon, anyaguk fa vagy fa hatású dekor fóliázott műanyag. Az árnyékolást fa zsalugáterrel, spalettával oldjuk meg. Ha ragaszkodunk a redőnyhöz azt lehetőleg rejtett redőnyszekrény kialakításával valósítsuk meg. Új épületek esetében is törekedni kell az ezekhez való igazodásra.

Épületek színezése, anyaghasználat

Az épületek homlokzatait vakolt felülettel, vagy téгла architektúrással javasolt kialakítani, illetve ezek harmonikus kombinálásával. Helyi védelemre érdemes épületeknél a homlokzatok rekonstrukciója szükséges az eredeti felületképzések helyreállításával. A homlokzatokat az eredeti színezéseknek megfelelően kell kialakítani. A melléképületek kialakításánál a deszkaborítás is megjelenhet, mint látszó homlokzati elem. A tetők héjazati fedésénél javasolt az égetett agyagcserép, valamint a sík korcolt fémlemez fedés alkalmazása.

Kerítések

A kerítések kialakításánál a tömör jellegre kell törekedni. Lábazatos, pillérek közti kovácsoltvas, vagy lécbetétes kerítések kialakítása is megengedhető.

A tömör, falazott kerítések legfeljebb 1,8 méter magasak legyenek és kialakításukban illeszkedjenek a főépülethez, illetve környezetükhöz.

Kertek

A területen található udvarok, kertek az épületek rendeltetéséhez igazodóan kerültek kialakításra, így találunk köztük díszkerteket, parkosított felületeket, virágos kerteket közlekedésre, pakolásra, parkolásra használt burkolt felületeket, és kisebb részben veteményeskertet.

A terület központi, frekventált helye miatt különös figyelmet kell fordítani ezek gondozására, igényes kialakítására.

Az épületek elé nagy méretű fát, tuját vagy más nagyra növő növényt ültetni nem javasolt. Kerüljük a közterületen a falszerűen kialakított, az utcaképet eltüntető nagyméretű örökzöldek, fasorok ültetését. Kerülendő az indokolatlan tereprendezés.

Utcák, terek közparkok

A település utcáinak nagy részében fasorok telepítése nehezen képzelhető el, mivel a közterület szűk keresztmetszetű. A növényzet telepítésekor a légvezetékeken kívül arra is gondolni kell, hogy a járdáknál a fák alsó ágai legalább 2,2 m magasságtól induljanak.

Az örökzöldek, illetve tujafélék telepítése kerülendő, tekintettel arra, hogy nem őshonosak, valamint ezek a növények a téli időszakban sem engedik át a fényt, így gátolják az épület benapozását.

A tereket, közkerteket a településen az elmúlt években felújították. Az utcák, közterületek felett áthaladó légvezetékek földkábellel történő kiváltásával a településképp tovább javulhatna.

6. Mai példák, építészeti ajánlások

A jó példák szemléletformáló jellegűek. Cél a jellegzetes épületek, épületrészek, építmények bemutatása példákon keresztül, amelyek egy épület átalakításánál, felújításánál, vagy új épület létesítésénél hangulatukban, megjelenésükben, anyaghasználatukban kiindulási alapot képezhetnek a tervezésnél.

Jellemző nyílásrend a népi lakóépületeknél:

- osztott üvegezésű ablak + szélesebb épület esetében - tornácníylás;
- utcára merőleges kialakítású nyeregtető, helyenként csonkakonty;
- vakolt homlokzati felületek általában fehér, szürke, sárga színben;
- homlokzati felületek tagolása vakolatsávokkal;
- homlokzati vakolatdíszek eltérő színezése;
- vakolt ablakkeretezések, függőleges, vízszintes vakolatsávok, vakolatdíszek;
- téglarchitektúras homlokzat, illetve oromfal;
- vakolt homlokzati felületek, illetve látszó téglafelületek együttes alkalmazása;
- padlásszellőzők az oromfalon;
- polgárias jellegű épületeknél utcával párhuzamos nyeregtetős kialakítás, nagyobb épülettömegek

Jó példák kerítésekre, kapukra

Az új kapuk és kerítések a környezetükhöz illeszkedő módon épületek, formaviláguk a hagyományos karaktereket idézi. Több helyen az eredeti kapuk felújítására került sor, amit megfelelő felületkezeléssel és színválasztással oldottak meg.

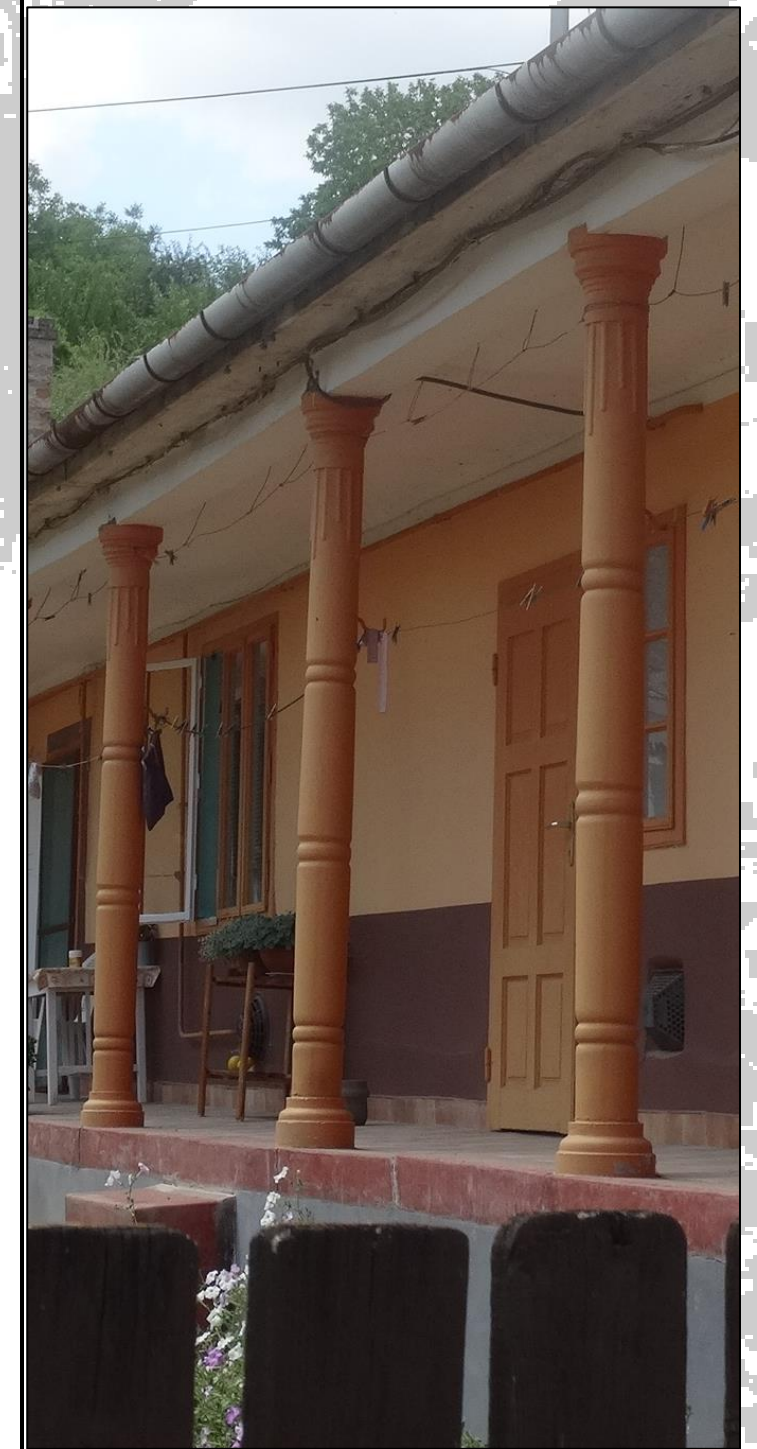
Jó példák melléképületekre

Sok helyen fellelhetők még az egykori terménytárolók, húsfüstölők, amik sok esetben új funkciót kaptak, de eredeti formavilágukat megőrizték.

Jó példák egyéb építészeti részletekre

A homlokzatok apró vakolatdíszei, tornácoszlopok fejezetei olyan értékes építészeti elemek, amelyek megőrzése jó példaként szolgálhat.

Építészeti ajánlások közterületekre vonatkozóan

A rendezettség érzésének elérése már jelentős előrelépés a településkép védelme szempontjából. Ezek sok esetben nem is igényelnek nagy beruházásokat. Ahol az utca szélessége lehetővé teszi, törekedni kell a zöldsáv és az árok kialakítására. a különböző felületek (úttest - zöldfelület - járda - utcakert - kerítés) határozott, vizuális szétválasztása látványos javulást eredményez. Az utcakép érvényesülése érdekében a meglévő, túlburjánzott tuják kivágása javasolt.

A járdák egységes anyaghasználata a településképet is javítja. A légvezetékek áthelyezése földkábelbe jelentősen emelné a település képét. Új elektromos hírközlési vagy energiaellátás vezetékeit meglévő lehetőség szerint közös oszlopsoron kell vezetni. Amennyiben ez nem lehetséges, föld alatti elvezetéssel kell megoldani.

Utcabútorok, reklámok esetén az adott településrészen az egységességre kell törekedni. Törekedni kell a településrészen hagyományokhoz illő egységes anyaghasználatra a mikroarchitektúra elemeinek tekintetében (fa, tégl, kő). Javasolt a fém és a fa anyagok használata. Buszváró épületeit javasolt a község teljes közigazgatási területén azonos kialakítással létesíteni.

Jó példák sajátos építményfajtákra

Napkollektorok és napelemek telepítésénél figyelembe kell venni azt, hogy az épületet a lehető legkisebb mértékben takarja el a telepített műszaki berendezés. A megfelelő tájolás mellett szempont kell legyen, hogy az utcáról kevésbé látható épületszárnyra helyezzük el azokat.

Az építészeti érték védelme miatt nem az épületen állványra szerelten a gazdasági épületek mögött, a talajra helyezve is kialakíthatók.

A belterületen is törekedni kell a cégérek, reklámhordozók kialakításánál az épülethez, közterülethez alkalmazkodó anyaghasználatra, színek alkalmazására.

A belterületi műszaki berendezések között egyre jobban kezd elterjedni a klíma, melynek kültéri egysége elhelyezésénél igyekezzünk figyelembe venni az utcaképet, és lehetőleg ne a főhomlokzatra, hanem a műszaki lehetőségek szerint vagy a padlástér belső részébe, vagy a hátsó homlokzatra szereljük.

A külterületen a meglévő természeti értékek megőrzése a vonuló madarak védelme érdekében nem kívánatos villódzó, világító reklámtáblák elhelyezése. Amennyiben tájékoztató tábla, ismertető tábla kerülne elhelyezésre, akkor csak természetes anyagból készülő, környezetbe illő típust válasszunk.

A település arculatának megőrzése során vegyük figyelembe a meglévő értékeket, a kialakult településképet. Új épület építése vagy felújítás során javasoljuk a kézikönyv átlapozását és a jellegzetes karakterek megőrzését, az utcakép figyelembevételét és az építészeti ajánlások megfontolását.

KÉSZÍTETTE:

Béres Gábor települési főépítész, településtervező

Építész munkatárs: Vitári Szabolcs

DUNASZÉKCSŐ KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

www.dunaszekcso.hu

pmhivatal@dunaszekcso.koznet.hu

Cím: 7712 Dunaszékcső Kossuth L.u. 35.

Telefon: 69/535035

Polgármester: Faller János

A kiadványban felhasználásra kerültek egyes elemek a Lechner Tudásközpont Területi, Építészeti és informatikai Nonprofit Kft. ábragyűjteményéből, valamint a <http://mapire.eu> weboldalon elérhető katonai felmérési térképek.

A kézikönyv elkészítéséhez szakmai segítséget nyújtott a történeti részek tekintetében Bíró Zsolt, képviselő, valamint az építésügyi kérdések vonatkozásában Papp János műszaki ügyintéző.

Készült Dunaszékcső Község Önkormányzatának megbízásából, a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvényhez kapcsolódóan

2017. szeptember 10.